

Wprowadzenie

Oddajemy do rąk czytelnika zeszyt „Białostockich Studiów Prawniczych”, mając nadzieję, że przedstawiona w nim problematyka spotka się z zainteresowaniem nie tylko prawników, ale także przedstawicieli środowiska medycznego. Zeszyt poświęcony jest wybranym zagadnieniom z zakresu prawa medycznego; nowej i bardzo prężnie rozwijającej się gałęzi prawa. Zgromadzone w nim publikacje dotyczą przede wszystkim problematyki praw pacjenta oraz ich ograniczeń. Węzłowym zagadnieniem w wielu z nich stała się kwestia wyznaczenia granic autonomii pacjenta w opiece zdrowotnej¹. Dopóki pacjent postępuje zgodnie z przyjętymi zasadami, stosując się do zaleceń lekarza, jego kompetencja w zakresie żądania wykonania określonych interwencji, czy wyrażenia zgody na proponowane leczenie nie jest kwestionowana. Zaczyna się ją podważać dopiero wtedy, gdy dochodzi do konfliktu między życzeniami pacjenta a poglądami lekarzy na temat tego, co leży w interesie pacjenta. Problem dodatkowo wikła się, jeśli weźmiemy pod uwagę nie tylko pogląd lekarzy, lecz także poglądy moralne społeczeństwa dotyczące dopuszczalności określonych interwencji medycznych. Coraz częściej też granice autonomii pacjenta wyznaczają regulacje prawne, co nie oznacza, że wyrażony w nich *modus operandi* nie jest już przedmiotem dyskusji czy kontrowersji.

W związku z tym w niniejszym numerze znalazły się artykuły poświęcone dążeniom rodziców w ramach procedur medycznie wspomaganego prokreacji do stworzenia „optymalnego dziecka”. Przedmiotem zainteresowania autorów stały się także tzw. okna życia, których potrzebę funkcjonowania przedstawiono w kontekście podstawowych praw człowieka (prawo do życia *versus* prawo do poznania własnej tożsamości). *Gros* artykułów (w tym artykuł recenzyjny) poświęcono problematyce wyznaczenia granic autonomii pacjenta małoletniego, ubezwłasnowolnionego, a także pacjenta znajdującego się u kresu życia. Są to tzw. *vulnerable persons*

---

1 Problematyka ta była przedmiotem II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej: Prawa Pacjenta. Granice autonomii pacjenta (Białystok, 15-16 kwietnia 2016 r.), zorganizowanej przez Studenckie Koło Naukowe Prawa Medycznego i Farmaceutycznego „Pro Humanae Vitae” oraz Katedrę Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa UwB. Owocem prowadzonych wówczas dyskusji stały się niektóre z nadesłanych do redakcji artykułów, za co raz jeszcze w imieniu organizatorów wyrażam wszystkim biorącym udział w konferencji podziękowanie.

– „osoby szczególnie wrażliwe” – wymagające ze strony ustawodawcy szczególnego rodzaju wsparcia, a zatem także specyficznych rozwiązań prawnych. Przedmiotem rozważań stały się również problemy dotyczące przyjęcia określonego modelu zgody na transplantację *ex mortuo*, jak i zagadnienia związane ze stosowaniem przymusu leczenia.

Do uczestnictwa w tym przedsięwzięciu wydawniczym zaproszono naukowców z całej Polski, jak też młodych adeptów nauki (doktorantów i studentów ostatnich lat studiów). Mamy nadzieję, że rozważania zawarte w niniejszym zeszycie staną się inspirujące i będą natchnieniem do dyskusji, a w konsekwencji do kolejnych publikacji.

Urszula Drozdowska
Redaktor tematyczny tomu